

5

UNHA FOLLA DE RUTA CARA A EXPLOTACIÓNS LEITEIRAS CON BAIXAS EMISIÓNS NA ÁREA ATLÁNTICA

Autor artigo orixinal: César Resch Zafra

En: For more resilient dairy farming in the Atlantic area. *Dairy 4 future. Dossiers Techniques de l'Élevages*, Nº. 6. 2022

O obxectivo deste estudo foi deseñar unha folla de ruta para mellorar o rendemento económico e reducir o impacto ambiental das explotacións leiteiras da zona atlántica.

A metodoloxía utilizada consistiu en elixir, de entre máis de 100 variables da explotación, aquelas que mellor explicaban a variabilidade observada tanto a nivel económico como de impacto ambiental. Posteriormente, segundo o valor crecente de cada variable, as explotacións dividíronse en 4 grupos con igual número de explotacións en cada grupo: “alto”, “medio-alto”, “medio-baixo” e “baixo”. A análise estatística mediante ANOVA destes diferentes grupos permitiu establecer unha correlación entre determinadas variables e un mellor comportamento económico e ambiental.

Raza Jersey na Ilha São Miguel, Azores

Variables da explotación cun papel decisivo na economía e no impacto ambiental

1. Relación entre a carga gandeira e a pegada de carbono.

Ao clasificar as granxas segundo a carga gandeira, observouse que a superficie da explotación desempeñaba un papel na pegada de carbono. Así, as granxas coa menor pegada de carbono por quilogramo de leite producido (corrixido polo contido en graxa e proteína) eran as que tiñan unha menor carga gandeira e, á súa vez, as granxas con menor carga gandeira eran as que tiñan tamén unha menor proporción de xovencas de recría.

2. Relación entre a compra de penso e a pegada de carbono.

Ao clasificar as granxas segundo os cartos dedicados á compra de penso por cada quilo de leite producido, observouse que aquelas que destinaban menos cartos á compra de penso presentaban unha menor pegada de carbono. En efecto, as granxas no grupo “baixo” en compra de penso tiveron ata un 40 % menos en comparación coas que gastaban máis en penso. Medir a variable “gasto dedicado á compra de penso” resulta máis adecuado que a variable “beneficio económico”, xa que esta última está suxeita á enorme variabilidade inherente ao prezo do leite.

3. Relación entre os custos variables e a pegada de carbono.

Dentro da variable “custos totais variables” inclúense custos de cría do gando, custos relacionados cos cultivos, custos operacionais e custos de mantemento do terreo e dos edificios. Non se consideran dentro destes custos variables os

custos debidos a salarios. Cando se clasificaron as granxas segundo os seus custos variables, as que pertencían ao grupo de “baixos” custos variables (que resultaron ser de 20,91 €/100 litros de leite) tiñan tendencia a presentar unha menor pegada de carbono en comparación coas do grupo “altos” custos variables (37 €/100 litros de leite), aínda que esta relación non foi estatisticamente significativa. En conxunto, a pegada de carbono parece un bo marcador para medir a saúde económica da explotación.

Medidas para diminuír a emisión de gases de efecto invernadoiro

A industria gandeira enfronta o reto de ser acusada de ser a principal fonte de gases de efecto invernadoiro (GEI) da terra. Na opinión do autor, cómpre restituír a boa imaxe que estas importantes explotacións merecen e lembrar que, aínda que a actividade de producir alimentos para a poboación ten un impacto ambiental, esta actividade é inherente á existencia humana. É evidente que o enorme aumento da poboación mundial ten un impacto nas emisións de GEI pero, como nos lembra o autor, mentres o consumo por persoa noutras industrias (coma a téxtil

ou o transporte) experimentou un incremento significativo nos últimos anos, este non foi o caso na industria de alimentos básicos, onde “a cantidade de comida consumida por cada persoa agora e hai 60 anos é practicamente a mesma”.

Un dos principais obxectivos do proxecto “Dairy 4 Future” é descubrir solucións que permitan ás explotacións emitir menos gases de efecto invernadoiro mentres que manteñen ou melloran o seu rendemento económico. Dada a relación estreita observada entre a menor pegada de carbono e as condicións necesarias para unha produción de leite menos custosa, é probable que calquera medida que permita reducir a pegada de carbono repercuta en mellorar o beneficio neto da explotación. O autor sinala tres medidas concretas para lograr un menor impacto ambiental:

1. Disponibilidade de terreo.

Desempeña un papel fundamental en varios factores que afectan as emisións. A autosuficiencia para producir pasto localmente, a maior superficie para mellorar a fixación de carbono polo solo e a posibilidade dun mellor manexo do xurro son algunhas das razóns que fan que a disponibilidad de terreo sexa clave para reducir a pegada de carbono da explotación.

Raza Salers en Puy de Dôme, Francia

2. Porcentaxe de xovencas de recría.

Cada xovenca de recría está, durante uns 20 meses, “producindo CO₂ sen producir nin un só litro de leite”. Por este motivo, é importante medir o parámetro “**leite producido por vaca e por día durante todo o ciclo de vida**”, que combina a idade da vaca no primeiro parto, a lonxevidade da vaca e a súa produción de leite durante toda a vida. Consegui un bo equilibrio entre estas tres variables é o que permitirá un bo comportamento económico e ambiental da granxa, e polo tanto unha menor pegada de carbono.

3. Gandería de precisión.

As explotacións con menor “gasto en concentrado por litro de leite producido” son tamén as que presentan unha menor pegada de carbono. Pero, ademais, se queremos lograr un baixo impacto ambiental, non só é necesario minimizar a cantidade de concentrado por vaca, senón tamén alimentar cada animal individual dun modo máis axeitado. Así, debería substituírse a práctica de alimentar os animais por igual co sistema de ración totalmente mesturada por un sistema de alimentación baseado nun **indicador de comportamento** que combine factores como a condición corporal, os días de lactación,

o rendemento leiteiro etc. O autor destaca que o reto tecnolóxico consiste hoxe en “**producir 40 litros de leite por vaca a partir de 8 quilos de concentrado**”. Para lograr este obxectivo son imprescindibles un excelente manexo da explotación e unha forraxe de moi boa calidade.

Co tempo, espérase que estas prácticas que intentan mellorar o impacto ambiental da explotación formen parte dun sistema de créditos de pegada de carbono a nivel europeo. O artigo remata cunha descrición dos aspectos máis relevantes de oito explotacións piloto empregadas para este traballo e localizadas na Bretaña, País do Loira, País Vasco, Galicia, Azores, Irlanda do Norte e Escocia. Este e outros interesantes artigos do mesmo informe técnico poden consultarse en: <https://idele.fr/detail-article/formore-resilient-dairy-farming-in-the-atlantic-area-dossiers-techniques-de-lelevage-n6>

Xovencas frisoas en Moore Park, Irlanda